

PROVINCIALE PERSVERENIGING VOOR FRIESLAND

- Ton Verkerk -

Uit V.V.O.F. Mededelingenblad Nr. 1 van januari 2014, blz. 6 en 7.

Renteloze obligatielening 1971 groot f 1 miljoen, verdeeld in tienduizend obligaties groot f 100,00. Aflossing 25 jaar 1/25ste deel der obligatie (f 40.000,00) voor het eerst 1 maart 1973 Op 23 oktober 1899 was door een perscomité van de Anti-Revolutionaire Partij (ARP) in Friesland de Provinciale Persvereniging voor Friesland opgericht. Deze vereniging werd de uitgever van een krant die als doelstelling had "te zijn een antirevolutionair dagblad voor Friesland". En dat werd in eerste instantie de Provinciale Friesche Courant.

Maar dat was geen succes. Daarom werd deze krant in 1903 opgeheven. Echter dat was voor de Persvereniging niet het einde maar een nieuw begin. Op 3 juni 1903, rolde in Leeuwarden het eerste nummer van het Friesch Dagblad (FD) van de persen. Het was nog maar een proefnummer - de officiële start was 1 juli 1903. De proefnummers werden namelijk verstuurd naar alle abonnees van de Provinciale Friesche Courant, met het verzoek om zich te abonneren. Dat was een krant die twee maal per week verscheen en waarvan het FD een voortzetting moest worden. Dit was een heel waagstuk en dat bleek al spoedig. De abonnees stroomden bepaald niet toe.

Later kreeg de krant de wind in de zeilen door - hoe gek het moge klinken - de Eerste Wereldoorlog (1914-1918). Die veroorzaakte een grote honger naar nieuws, zodat het aantal abonnees van het FD bijna verviervoudigde van nog geen duizend naar een kleine 4000. Helaas waren er veel meelezers, meer dan twee per abonnement, zodat het aantal abonnees veel hoger had kunnen zijn.

In de bezettingstijd stonden de Nederlandse dagbladen voor een keuze. Zij konden proberen er "het beste van te maken", dat wil zeggen zich onderwerpen aan de Duitse censuur. Toen begin 1941 alle Nederlandse journalisten lid moesten worden van het door de Nazi's gewenste verbond van journalisten, weigerde de complete FD-redactie dat te doen. De Persvereniging was het daarmee eens en staakte de verschijning van de krant op 17 mei 1941. Het FD was één van de weinige kranten die echt principieel was.

Na de bevrijding was het FD er meteen weer. Het kwam tot ongekende bloei een oplaag van 26.000. Er veranderde ook wat bij de krant en werd niet meer in Sneek, maar in Leeuwarden gedrukt.

De goodwill die de krant vanwege haar houding had verworven ging echter langzaam weer verloren, zodat het aantal abonnees in 1955 gedaald was tot 15.000.

Viel het aantal abonnees tegen, die er waren vormden een voor een krant uitzonderlijk hechte achterban. Dat bleek in 1971 toen de achterban - tot verbazing van de hele Nederlandse pers - binnen drie maanden meer dan één miljoen gulden voor een renteloze obligatielening bij elkaar bracht. Daardoor kon de krant uit de binnenstad van Leeuwarden verhuizen naar een nieuw pand aan de Voltastraat, terwijl ook de oude rotatiepers werd vervangen door een offsetpers.

In 2013 stond FD op de rand van een faillissement. Op 1 juli 2013 werd het FD voor het symbolische bedrag van 1 euro overgenomen door de NDC mediagroep de uitgeverij waarbij de krant wordt gedrukt, om zo te voorkomen dat het faillissement ook gevolgen zou kunnen krijgen voor de uitgeverij.

De oplage van kwartaal drie in 2012 bedroeg 14.282.

Friesch Dagblad te Leeuwarden
www.oudefondsen.nl